

دانشگاه علوم پزشکی قزوین

دانشکده پرستاری و مامایی

پایان نامه برای دریافت درجه

کارشناسی ارشد رشته مشاوره در مامایی

عنوان پایان نامه

بررسی ارتباط سبک های فرزندپروری با شیوع رفتارهای پرخطر نوجوانان در خانواده های تک فرزند شهر قزوین

استاد راهنما:

خانم دکتر نضال آژ

اساتید مشاور :

آقای دکتر رضا ضیغمی

خانم مریم مافی

نگارنده :

طاهره عطایی

ماه و سال انتشار :

تیر ۱۳۹۸

چکیده

مقدمه: نوجوانی دوره ای هیجان انگیز است. مطالعات جهانی نشان داده‌اند که اغلب رفتارهای پرخطر در سنین قبل از ۱۸ سالگی آغاز می‌شوند. این رفتارها می‌تواند سلامت و رفاه جسمی، روان‌شناختی و اجتماعی افراد را در حال و آینده به خطر اندازند. از آنجا که یک ششم جمعیت جهان را نوجوانان تشکیل می‌دهند شناسایی عوامل موثر بر خطرپذیری نوجوانان برای سلامت جامعه از اهمیت بسزایی برخوردار است. علل خطرپذیری در نوجوانان به چهار عامل شناختی، هیجانی، اجتماعی - محیطی و خانوادگی تقسیم می‌شود. ساختار، ترکیب، اندازه خانواده و شیوه های فرزندپروری بر توسعه توانایی‌های اخلاقانه، انتقال ارزش های فرهنگی، اجتماعی و میزان خطرپذیری نوجوانان موثر هستند. از نظر دیانا بامریند سبک‌های فرزندپروری به انواع مستبدانه، مقتدرانه و سهل‌گیرانه تقسیم می‌شود. در سالهای اخیر تمایل به تک فرزندی بدلائل متعدد افزایش یافته است ولی مطالعات در زمینه خطر پذیری نوجوانان و شیوه های فرزند پروری در این خانواده ها کمتر مورد توجه قرار گرفته است. ارزیابی گرایش به رفتارهای پرخطر براساس شیوه های تعامل با فرزندان در خانواده تک فرزند هدف این مطالعه می باشد.

متدولوژی: این تحقیق یک مطالعه توصیفی - مقطعی است. جامعه پژوهش نوجوانان تک فرزند و یکی از والدین آنها بوده اند که جهت دریافت مراقبت به مراکز سلامت شهر قزوین مراجعه کرده بودند. نمونه گیری بصورت در دسترس بود. ابزار گردآوری داده ها نیز پرسشنامه خطرپذیری نوجوانان و شیوه فرزندپروری بامریند بود که توسط نوجوانان و یکی از والدین تکمیل شد. محل تکمیل پرسشنامه ها، تمام مراکز سلامت شهر قزوین بود و نمونه گیری در فاصله اسفند ۹۶ لغایت شهریور ۱۳۹۷ انجام شد. از نرم افزار spss ورژن 22 و از مدل رگرسیون خطی چندگانه به روش گام به گام، آنوا، تی تست، کای ۲ و همبستگی پیرسون برای آنالیز داده ها استفاده شد.

نتایج: ۱۱۷ نوجوان ۱۲-۱۹ ساله به همراه یکی از والدین در این مطالعه شرکت کردند. اغلب مادران، خانه دار(۶۲/۹٪) و پدران کارمند یا دارای شغل آزاد (۷۶/۹٪) بودند. ۷۹،۵٪ مادران و ۶۹،۳٪ پدران دارای تحصیلات دیپلم یا بالاتر بودند. سبک فرزندپروری غالب والدین مقتدرانه (۹۳٪) بود و اغلب نمونه ها (۷۸٪) دارای میزان خطرپذیری کم بودند، میانگین امتیاز خطر پذیری نوجوانان $29/2 \pm 23/3$ و بیشترین خطرپذیری در رفتار پرخطر رانندگی (۱۲/۸۳) بود. میزان خطرپذیری با شیوه مقتدرانه همبستگی منفی ($r = -0.20, p = 0.28$) داشت ولی با شیوه آزادگذاری همبستگی مستقیم و معناداری داشت ($r = 0.20, p = 0.02$). همچنین نتایج با استفاده از مدل رگرسیون نشان داد که حمایت عاطفی و حمایت اجتماعی خطرپذیری را کاهش می‌دهند. عدم برنامه ریزی برای اوقات فراغت نوجوان توسط والدین خطرپذیری را افزایش می‌دهد. هم چنین در صورتی که تصمیم گیرنده برای نوجوان یا کنترل کننده رفتار او، کسی غیر از والدین باشد و صرف وعده غذایی کمتر از دو بار در روز با والدین باشد خطرپذیری افزایش می‌یابد. این مدل با ۶ عامل ۶۶ درصد از عوامل موثر بر خطرپذیری در نوجوانان را پیشگویی کرد ($Adj R^2 = 0.66$).

نتیجه گیری: شیوه فرزندپروری مقتدرانه در خانواده های تک فرزند یک جریان غالب بوده است که توجیه کننده روابط صمیمانه و منطقی والدین و فرزندان و کاهش میزان خطرپذیری نوجوانان می‌باشد. هرچند عوامل بسیاری بر خطرپذیری نوجوانان در خانواده تک فرزند موثرند ولی

والدین با افزایش حمایت اجتماعی، و عاطفی، برنامه ریزی برای اوقات فراغت و مشارکت آنان در تصمیم گیری خانواده و صرف وقت بیشتر با فرزندان می توانند خطرپذیری در نوجوانان خود را کاهش دهند. لذا پیشنهاد می شود والدین به جای کاهش اندازه خانواده، بر افزایش ارتباط با نوجوانان خود متمرکز شوند.

کلید واژه ها : شیوه های فرزندپروری، رفتارهای پرخطر، نوجوانی، تک فرزندی

Qazvin University of Medical Sciences

School of Nursing & Midwifery

Thesis submitted to achieve the Degree of M.Sc.

In

Consultation in midwifery

Title

The Investigation of the relationship between parenting styles and the prevalence of high-risk behaviors among single child families in Qazvin

Under supervision of:

Nezal Azh

Adviser:

Reza Zeighami

Maryam Mafi

By:

Tahereh Ataei

Month & year

2019

Abstract:

Introduction: Adolescence is an exciting period. Worldwide studies have shown that most risky behaviors begin at the ages prior to 18. These behaviors can jeopardize physical, psychological and social health and well-being of individuals in the present and future. Since teenagers constitute one-sixth of the world's population, it's important to identify the factors affecting adolescent risk-taking to maintain community health. Risk-taking reasons in adolescents are divided into four cognitive, emotional, socio-environmental and family reasons. Structure, composition, family size and parenting styles are effective in developing creative abilities, transferring cultural, social values and the amount of risk-taking in adolescents. According to Diana Baumrind, parenting styles are divided into authoritarian, authoritative, and permissive forms. Today, the desire for having only-child family has increased due to a variety of reasons, but studies on adolescence risk-taking and parenting styles in these family have been less widely considered. The evaluation of tendency toward risky behaviors based on interactions with children in only-children families is the goal of the present study.

Methodology: This research is a cross sectional study. The research population was only-child adolescents and one of their parents who referred to health centers in Qazvin city to receive healthcare. The sampling has been conducted in Convenience method. The data collection tools were adolescents' risk-taking questionnaires and Baumrind Parenting style Inventory which were completed by adolescents and one parent, respectively. The questionnaires were completed in all health centers of Qazvin City, and the sampling was conducted since February to September 2018. The SPSS version 22, multiple linear regression model, ANOVA, T-test, chi square, and Pearson Correlation were used to analyze the data.

Results: 117 adolescents aged 12-19 years participated in this study. Most of the mothers were housewives (62.9 percent) and fathers were either employees or self-employed (76.9 percent). 79.5 percent of mothers and 69.3 percent of fathers had high school diploma or academic education. Authoritative parenting style was the most dominant parenting style amongst parents (93%), and the majority of the samples (78%) had the least amount of risk. The results using the regression model demonstrated that emotional and social supports reduce risk-taking, respectively. Lack of leisure-time planning by the parent increases risk-taking. Also, if a decision maker for a teenager or their controller is someone other than a parent and when the number of meals served with

parents is less than twice a day, the risk is increased. This model with the above-said 6 factors predicted 0.66 percent of the risk factors in adolescents (Adj R2 = 0.66).

Conclusion: The authoritative parenting style in only-child families has been a dominant trend that justifies the intimate parent-children relationships and decreases the risk-taking amount of adolescents. Although many factors affect the risk-taking of adolescents in only-child families, parents can reduce their adolescents' risk-taking simply by increasing their social and emotional support, planning for their leisure time, allowing them to participate in family decision-making process, and spending more time with their children.

Key Words: Parenting Styles, Risky Behaviors, Adolescence, Being Only-child